

Kuopion kulttuuripalvelukeskus

Kuopion Kulttuuripolku
YMPÄRISTÖPOLKU

HILTULANLAHDEN KOULUN KULTTUURIYMPÄRISTÖPOLKU

Jonna Forsman

Sisällys

1.	OPETTAJALLE	3
2.	HILTULANLAHDEN KULTTUURIYMPÄRISTÖ: Koivumäki – Vanuvuori	5
3.	VIRITTÄYTYMISTEHTÄVÄT: AISTIT JA ELÄMYKSET KÄYTTÖÖN.....	9
3.1	Oletko kartalla?	9
3.2	Aistit käyttöön!.....	9
3.3	Valoisaa – pimeää.....	9
4.	HISTORIAN JA MAANTIEDON TEHTÄVÄT	10
4.1	Keskustelunaiheita	10
4.2	Maisema haltuun	10
4.3	Rakennuksen anatomiaa.....	12
4.4	Karttatehtävä	14
5.	KUVATAITEEN JA ARKKITEHTUURIN TEHTÄVÄT.....	15
5.1	Luokasta rakennustyömaa, pahvista koulurakennus	15
5.2	Unelmien koulupiha.....	15
5.3	Suunnittele oma yksityiskohta	15
5.4	Maisema pienoiskoossa	15
6.	HISTORIAN JA ÄIDINKIELEN TEHTÄVÄ	16
	Draamaleikki: Juhlat kartanossa	
7.	ÄIDINKIELEN TEHTÄVÄT	17
7.1	Totta ja tarua	17
7.2	Lehdet kirjoittavat.....	17
8.	MATEMATIIKAN TEHTÄVÄT	18
8.1	Mittoja ja taulukoita	18
8.2	Geometrian metsästys.....	18

1. Opettajalle

Ympäristöpolun kulttuuriympäristö-kokonaisuus voidaan sisällyttää 5. lk:n historian, maantiedon, äidinkielen, matematiikan ja kuvataiteen opetukseen. Kulttuuriympäristö-kokonaisuuden tavoitteena on tarkastella omaa lähiympäristöä itse havainnoiden, tutkien ja kokeillen kokonaisvaltaisesti eri lähtökohdista eri oppiaineissa.

Ympäristöpolku-materiaalia voidaan hyödyntää myös muilla luokka-asteilla sitä soveltaen ja muunnellen.

SISÄLTÖ:

- kotiseudun ja oman elinympäristön historia
- muistelujen, kirjoitusten, kuvien ja rakennetun ympäristön merkityksien tulkitseminen
- kulttuuriympäristö-käsitteeseen tutustuminen oman toiminnan kautta
- ympäristön muutosten huomioiminen
- tekstin tuottaminen, suullinen ilmaisu
- kuvataiteessa erilaisten materiaalien yhdistäminen, kierrätysmateriaalit
- karttojen tulkitseminen
- geometria, arviointi

LISÄARVO OPETUKSELLE

Lähiympäristö tarkoittaa sitä aluetta, jossa ihminen liikkuu ja elää päivittäin. Se muuttuu ihmiselle ajan myötä niin itsestään selväksi, ettei sen erityispiirteitä enää erota. Rakennettu ympäristö on pitkäikäistä ja se on näkyvä osa koko kulttuuriperintöä. Kulttuuriympäristössä näkyy ajallinen kerroksellisuus aikaan sidottuine arvoineen ja tuon ajallisen jatkumon ymmärtäminen auttaa meitä näkemään itsemme osana suurta kulttuuriperintöä.

Lähiympäristön tunteminen lisää turvallisuuden ja tuttuuden tunnetta sekä kasvattaa yhteenkuuluvuutta ihmisen ja ympäristön välillä. Yhteenkuuluvuus lisää vastuullisuutta ja halua huolehtia yhteisestä ympäristöstä. Kotiseutu näyttäytyy arvokkaana ja tärkeänä paikkana ja asiana ihmisen elämässä.

Ympäristöpolun havainnointi- ja tutkimistehtävillä pyritään lisäämään oppilaiden kykyä nähdä ja katsoa omaa lähiympäristöään ja sen erityispiirteitä sekä hahmottaa ympäristön ajallinen kerroksellisuus. ”*Täällä on asunut ihmisiä myös ennen minua.*” Tavoitteena on kasvattaa oppilaiden arvostusta lähiympäristöään kohtaan ja tukea vuorovaikutussuhteen syntymistä oppilaan ja ympäristön välille.

1. Opettajalle

TEHTÄVÄT

Opettaja voi valikoida tehtävistä omalle luokalleen sopivimmat ja yhdistellä niitä myös muuhun opetukseen. Oppilaita kannustetaan omaan havainnointiin, pohdiskeluun, tutkimiseen ja kriittiseen ajatteluun. Oikeaa tai väärää ajatusta, vastausta tai tuotosta ei ole!

Kulttuuriympäristön käsittely kannattaa aloittaa virittäytymistehtävien avulla, jotka johdattelevat oppilaat aihealueeseen. Niissä tarkastellaan kulttuuriympäristöä aistien ja tunteiden avulla. Virittäytymistehtävät herkistävät ja motivoivat sekä oppilaat että opettajan uuteen asiaan. Niiden tavoitteena on antaa käsiteltävästä aiheesta omakohtainen tunnekokemus ja elämys ja tukea tiedon omaksumista. Aisti- ja tunnetehtävät helpottavat ympäristön arviointia, jäsentämistä ja niiden avulla voidaan kokea tuttu ympäristö uudella tavalla.

Draamaleikki on myös eräänlainen virittäytymistehtävä kulttuuriympäristöaiheeseen, mutta metodia voidaan käyttää myös syventämään aikaisemmin opittua tietoa. Draaman avulla voidaan tuoda esille tunnepitoisia asioita ja käsitellä vaikeampia merkityksiä ja ajatuksia.

Rakentelu- ja suunnittelutehtävät sekä karttatehtävät kehittävät ja tukevat oppilaan avaruudellista hahmottamista. Hahmottaminen myös auttaa oivaltamaan ympäristön ja ihmisen mittasuhteita. Rakennuksen tutkiminen auttaa kiinnittämään huomiota rakennettuun ympäristöön yleisesti ja tulkitsemaan siihen liittyviä merkityksiä.

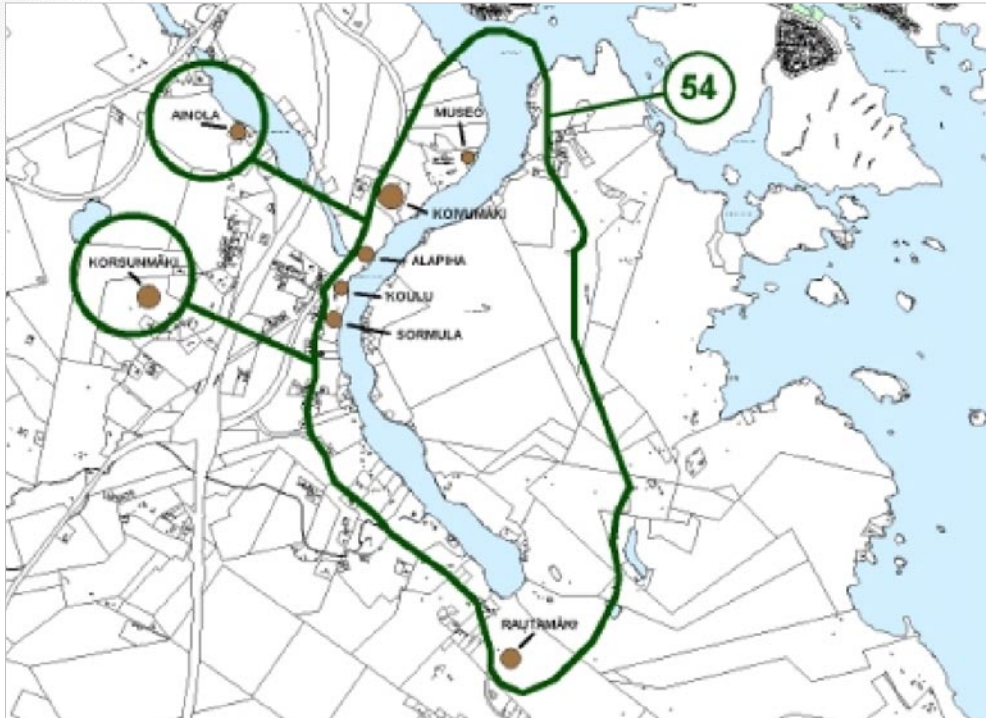
Tehtävät, jotka liittyvät olemassa olevien asioiden arvioimiseen, kritiikkiin ja uusien ehdotusten suunnitteluun kehittävät oppilaan kykyä vaikuttaa omaan ympäristöönsä. Oppilaalla on mahdollisuus arvioida ja arvottaa ympäristöään ja näin jättää oma jalanjälkensä kulttuuriympäristöön seuraavien sukupolvien arvioitavaksi.

Elämyksellistä polkua omaan kulttuuriympäristöön!

2. Hiltulanlahden kulttuuriympäristö: Koivumäki – Vanuvuori

KOIVUMÄKI – VANUVUORI

Koivumäen kartanon ja Hiltulanlahden koulun välisen alueen tarkastelu.

Hiltulanlahden alueen kokonaisuus muodostuu vanhojen rakennusten ja viljelysten muodostamasta kulttuurimaisemasta. Niiden väliin jää maisemassa hyvin tärkeänä tekijänä kapea lahti.

Vehmersalmen suuntaan vievältä maantieltä avautuva näkymä paljastaa pilkottavan veden ja taustalla mahtavana kohoavan Vanuvuoren, jotka tuovat vaihtelua viljelysmaisemaan. Matkusjärven kohdalla on maisemallisesti merkittävä alava painanne, joka korostaa Koivumäen kartanon näkyvyyttä.

Havupuuston sankasti peittämä Vanuvuori, joka kohoaa korkeimmillaan yli 150 metriä Kallaveden pinnan yläpuolelle, on maiseman kaikkein hallitsevin tekijä.

2. Hiltulanlahden kulttuuriympäristö: Koivumäki – Vanuvuori

Hiltulanlahteen muodostui sen edullisen sijainnin takia sotilasvirkatalojen keskittymä:

- a) Jokela tai Kulla (nykyinen Sormula)
 - b) vänrikin virkatalo Isotalo (Rautamäki)
- ja kersantin virkatalo Korsumäki.

Tilojen rakennuskanta on suureksi osaksi uudistunut, mutta vanhojakin rakennuksia on jäljellä. Korsumäeltä on näköala kauaksi ympäristöön Sotkanselälle ja Hiltulanlahteen. Isotalon aitoista yksi on vuodelta 1777 ja myös toinen aitta ja riihi ovat vanhoja.

Hiltulanlahden Koivumäki (c, d) oli alkujaan uudistalon luontoinen lampuotitila. Sen nousukausi sijoittuu 1800-luvun alkupuolelle, jolloin sen omisti Gustaf Salenius. Myöhemmin Koivumäki siirtyi vuonna 1869 kauppaneuvos Gustaf Raninin omistukseen. Tuuhean puuston keskeltä pilkottavalle keltaiselle päärakennukselle antaa leimansa päistään aumattu korkea taitekatto. Erkkerit ja ikkunat kertovat jugendtyylistä.

Koivumäen päärakennuksen (c) vastapäätä sijaitsee Vanuvuori, josta kerrotaan monia kansantarinoita. Kartanon nykyinen päärakennus (c) on pystytetty vuonna 1907. Aitat, väentupa, liiteri, navetta ja huvimaja ovat vanhempia. Vanhin aitoista lienee vuodelta 1797.

Kauppaneuvos Ranin kohensi kartanon rakennuksia ja aloitti tehokkaan maanviljelyn uusien oppien mukaisesti. Ranin osti myös englantilaisia rotulehmiä ja ryhtyi harrastamaan karjataloutta. Kartanossa oli parhaimmillaan 70-päinen karja. Omat hevoset veivät aamuisin maidot, kermat, munat ja muut tuotteet kaupunkiin myytäväksi.

Ranin perusti yksityisen Koivumäen kansakoulun kartanon alustalaisten lapsille vuonna 1876. Koulu sai oman tilan käyttöönsä vuonna 1886 Hiltulanlahden Alapihan (e, f) rakennuksissa. Se oli tarkoitettu Haminalahden, Hiltulanlahden ja Puutossalmen kylien lapsille, joita oli kouluikässä tuolloin yli 200.

A.

B.

C.

D.

E.

F.

2. Hiltulanlahden kulttuuriympäristö: Koivumäki – Vanuvuori

Vuonna 1926 koulu muuttui kunnalliseksi Hiltulanlahden kansakouluksi. Tuolloin rakennettiin edelleen toiminnassa oleva kivinen koulurakennus (g), joka oli valmistuessaan varsin nykyaikainen.

G.

Muuttuvaa maisemaa Hiltulanlahdessa.

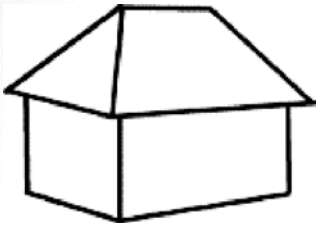
Muisto maitolaitureiden ajalta.

2. Hiltulanlahden kulttuuriympäristö: Koivumäki – Vanuvuori

KÄSITTEITÄ:

Aumakatto:

Aumakatto on kattomalli, jossa myös katon päädyt muodostavat viettävät lappeet.

Kansantarina:

Kansantarinat ovat siirtyneet henkilöltä henkilölle, ajasta toiseen ja paikasta paikkaan suullisen kertomisen välityksellä. Tarinat ovat yleensä syntyneet määrättynä aikana ja määrättyssä paikassa eli ne liittyvät johonkin tiettyyn maantieteelliseen paikkaan. Tarinat voidaan jakaa ryhmiin: uskomustarinat (esim. haltijoista, tontuista ja kummituksista), varoitustarinat (esim. vaarallisista paikoista ja henkilöistä), historialliset tarinat (asutuksen syntymisestä, uhripaikoista), paikallistarinat (esim. vahvat miehet, varkaat), sotatarinat (sotasankarit ja sotatapahtumat).

Kulttuuriympäristö ja kulttuurimaisema:

Kulttuuriympäristö on kokonaisuus, joka muodostuu yhdyskuntarakenteesta, rakennuksista sisä- ja ulkotiloineen, pihoista ja puistoista, teknisistä rakenteista kuten kadut, tiet, sillat, kanavat, sekä muista ihmisten rakentamista kohteista. Myös viljellyt alueet, vanhat, arvokkaat kaupunkimetsät ja esimerkiksi esihistorialliset hautaröykkiöt ovat kulttuuriympäristöä. Kulttuuriympäristö on ihmisen muovaama maisema, joka ilmentää kulttuurin vaihteita sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta. Kulttuurimaisema käsittää myös varsinaisesti rakentamattoman, mutta ihmisen muokkaaman maiseman, kuten viljelyalueet.

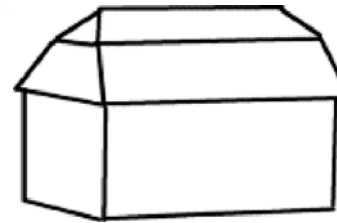
Lampuoti:

Lampuodit olivat agraarisessa Suomessa maanviljelyyn tarkoitettun koko tilan vuokraajia. Tässä suhteessa he erosivat torppareista, jotka olivat vuokranneet vain osan vuokranantajan tilasta työvastiketta, taksvärkkiä vastaan. Mäkitupalaiset puolestaan olivat vuokranneet vain talon, eivät viljelymaata.

Taitekatto eli mansardikatto:

Harjakaton tyyppi, jossa lappeet taittuvat vielä kahdeksi osaksi, kahteen eri kulmaan.

Tällä menetelmällä lappeen alle saadaan osin korkeampaa tilaa kuin harjakatolla.

Lähteet:

- Fagerlund, Bengt 1999: Kuopion legendaariset kauppaneuvokset. Kuopion Isänmaallinen Seura.
- Kuopion kulttuuriympäristö – Strategia ja hoito-ohjeet. Kuopio. 2008.
- Riekkö, Helena 2005: Kuopion kaupungin rakennushistoria. Kaupungin rakentamisvaiheita vuodesta 1875. Kuopion historia 6. Kuopio.

Kuvat:

- Jonna Forsman
- Kaisa-Mari Immonen
- Kari Jämsén
- Merja Marin
- Tarja Martikainen

3. Virittäytymistehtävät: aistit ja elämykset käyttöön

3.1 OLETKO KARTALLA? ELINPIIRI MIELIKUVISSA:

1. Etsi oman asuinalueesi kartta esim. netistä

- merkitse kartalle kotitalosi
- merkitse rastein sinulle tärkeitä paikkoja esim. puistoja, metsäalueita, kavereiden koteja, skeittipaikkoja, pihoja, joissa vietät vapaa-aikaasi
- rajaa kartalle alue, jolla liikut päivittäin. Näin olet rajannut oman elinpiirisi

2. Merkitse omalla elinpiirialueella paikkoja, jotka koet

- a) viihtyisiksi
- b) epäviihtyisiksi
- c) vaarallisiksi

3. Vertaa omia merkintöjasi muiden oppilaiden merkintöihin. Voitte monistaa kartan kalvolle. Merkitsemällä siihen kaikkien oppilaiden paikat, näette kaikkien oppilaiden viihtyisiksi, epäviihtyisiksi ja vaarallisiksi kokemat paikat.

3.2 AISTIT KÄYTTÖÖN! AISTIRETKELLÄ LÄHIYMPÄRISTÖSSÄ:

1. Valitse koulun lähiympäristöstä joku paikka ja havainnoi ympäristöä hetken aikaa silmät kiinni:

- mitä luonnon ääniä ja ihmisen aikaansaamia ääniä (esim. liikenne, rakennustyömaa) kuulet?
- onko paikka meluisa vai hiljainen?
- ovatko äänet miellyttäviä vai epämiellyttäviä?
- kirjaa äänimaailma ylös. Voit tehdä tehtävän parin kanssa

2. Sulje silmäsi hetkeksi ja havainnoi samaa paikkaa myös hajuaistin avulla:

- mitä haistat?
- ovatko hajut miellyttäviä vai epämiellyttäviä?
- kirjaa hajumaailma ylös. Voit tehdä tehtävän parin kanssa

3. Lopuksi havainnoi valitsemaasi paikkaa näköaistin avulla:

- kirjaa ylös mitä näet: rakennukset, puistot, puut, pensaat, istutukset ym.
- onko paikka esim. ahdas/avoin, yksitoikkoinen/monipuolinen, koristeellinen/yksinkertainen, ruma/kaunis, tylsä/kiinnostava? Voit tehdä tehtävän parin kanssa.

4. Mieti, vaikuttiko muiden aistien käyttö näköaistihavainnointiin?

3.3 VALOISAA – PIMEÄÄ

1. Kokeile, miltä oma huone tai luokkahuone näyttää pimeässä. Mitä tapahtuu väreille, muodoille, varjoille? Miten mittasuhteet muuttuvat? Miltä huone vaikuttaa?

2. Mitä taskulamppu saa aikaan pimeässä huoneessa?

3. Mitä muille aisteille kuin näköaisti tapahtuu? Mitä ääniä kuulet tai mitä valoja näet?

4. Kuvita oma huone tai luokkahuone pimeässä raapekartongille terävällä tikulla tai esim. naulan päällä raaputtamalla. Kartongin asemasta voit myös värittää ensin tavallisen piirustuspaperin tummaksi puuvärillä tai öljyliiduilla ja raaputtaa siihen kuvan.

4. Historian ja maantiedon tehtävät

Siirrykää luokan kanssa ulos vanhan Vitostien varteen tarkastelemaan Hiltulanlahden kulttuurimaisemaa.

4.1 Keskustelunaiheita:

- Mikä on kulttuurimaisema?
- Miten maisemassa näkyy ihmisen vaikutus?
- Mitkä ovat maiseman yksityiskohtia, jotka tuovat maisemaan rytmiä, väriä, kiinnostavuutta ym.?
- Mitkä ovat maiseman häiriötekijöitä?
- Millaisena oppilaat näkevät maiseman 100 vuoden päästä? Kuinka he itse voivat vaikuttaa maiseman muotoutumiseen?
- Onko Vitostie jonkun oppilaan koulureitti? Millaisena oppilas kokee reitin?
Vaaralliset paikat, turvalliset paikat?
- Millainen on alueen äänimaailma?

4.2 MAISEMA HALTUUN

Ota valokuvia tai luonnostelee paperille näkymiä Koivumäen kartanolta koululle päin ja koululta kartanolle päin.

Vertaile seuraavalla sivulla olevia valokuvia 1920-luvulta ja uusia ottamiasi kuvia tai piirtämiäsi luonnoksia:

1. Miten maisema on muuttunut?
 - tiestö
 - tekniikka
 - rakennukset
 - pellot
 - viljelys
2. Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet maiseman muuttumiseen?
3. Miten elinkeinot ovat näkyneet maisemassa? Kuinka ne näkyvät nyt?
4. Kuinka arvelet maiseman muuttuvan tulevaisuudessa? Miksi?

4. Historian ja maantiedon tehtävät

Koivumäen kartanon ohi kulkeva maantie sekä Kallaveden Hiltulanlahti 1920-luvulla.
Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

Koivumäen kartanon rakennuksia ja viljelyksiä Hiltulanlahden rannassa mäen päältä kuvattuina 1920-luvulla. Vasemmalla Vanuvuori.
Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

4. Historian ja maantiedon tehtävät

4.3 RAKENNUKSEN ANATOMIAA. INVENTOI KOULURAKENNUKSESI

1. Hiltulanlahden koulu valmistui vuonna 1926. Kivinen koulu oli valmistuessaan nykyaikainen.

Tutki kouluasi ulkoa päin. Koska koulu on varsin isokokoinen, voi halutessasi tutkia esim. rakennuksen paria sivua.

2. Käytä apunasi oheista rakennusinventointilomaketta ja täytä se.

Kiinnitä huomiota rakennuksen

- julkisivuun
- kattorakenteeseen
- vuoraukseen
- ikkuna- ja ovijakoon
- sokkeliin
- yksityiskohtiin

3. Tutki myös koulurakennusta ympäröivä piha-alue

- kuinka rakennus sijoittuu tontille?
- mitä muita rakennuksia, katoksia tms. tontilla on?
- kuinka tontti on rajattu/aidattu?
- miten tontin pinnanmuodot on huomioitu?
- miten koulun piha-alueella on huomioitu sen käyttäjät?
- mitä muutoksia toivoisit koulun pihalle?

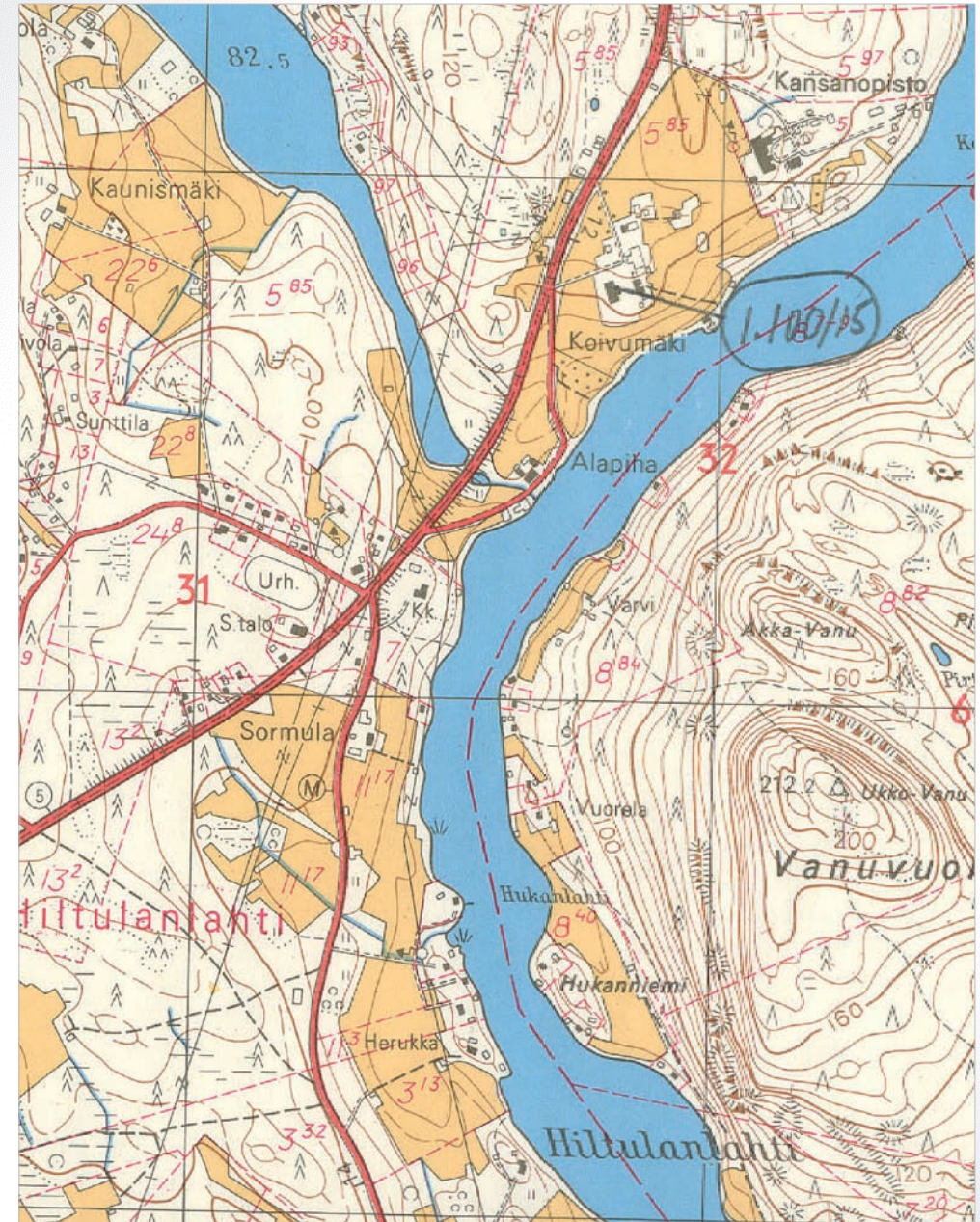
KOULUN NIMI	TÄYTTÄJÄ
PÄIVÄYS	RAKENNUSKOHTEEN INVENTOINTI
LÄÄNI KUNTA KAUPUNGINOSA	INVENTOINNIN KOHDE, OSOITE PÄIVÄYS
JULKISIVUMUODOT	KATTOMUODOT
IKKUNA – JA OVIJAKO	YKSITYISKOHTIA
RAKENNUSOSIEN MATERIAALIT	VÄRIT
SOKKELI SEINÄT KORISTEOSAT IKKUNAT OVET VESIKATTO	
PIHA-ALUE JA YMPÄRISTÖ	

4. Historian ja maantiedon tehtävät

4.4 KARTTATEHTÄVÄ

Tutki oheista karttaa vuodelta 1971:

- Mitä tuttuja paikkoja löydät?
- Miten kartta on muuttunut nykypäivään mennessä?
rakennukset, tiet ym.
- Löydätkö oman kotitalosi tai koulusi kartasta?

Peruskartta

5. Kuvataiteen ja arkkitehtuurin tehtävät

5.1 LUOKASTA RAKENNUSTYÖMAA, PAHVISTA KOULURAKENNUS

1. Rakenna pienoismalli omasta koulustasi pahvin päälle.
 - Hahmottele rakennus ensin paperille.
 - Rakennuksen voit tehdä pahvista, tikuista, vanhoista purkeista ym. kierrätysmateriaaleista.
 - Huomioi rakennuksen ovet, ikkunat, piiput ja yksityiskohdat.
2. Jos sinulla on aikaa, kokoa koulun ympärille myös piha-alue.
3. Kootkaa luokkaan näyttely pienoismalleista.

5.2 UNELMIEN KOULUPIHA

1. Millaisesta koulupihasta haaveilet? Käytä mielikuvitustasi, rajoja ei ole!
2. Piirrä isolle voimapaperille unelmiesi koulupiha tai rakenna siitä pienoismalli hyödyntäen luonnon- ja kierrätysmateriaaleja.
3. Kootkaa luokkaan näyttely piirroksista ja pienoismalleista.

5.3 SUUNNITTELE OMA YKSITYISKOHTA (DETALJI)

1. Etsi koulurakennuksestasi jokin sinua kiinnostava yksityiskohta tai erityinen koriste.
2. Tee oma tulkintasi yksityiskohdasta tai koristeesta tai suunnittele kokonaan uusi, sinua puhutteleva detalji, joka sopisi koulurakennuksen tyyliin.
3. Voit suunnitella jatkoa ja muuta soveltavaa käyttöä koristeelle tai yksityiskohdalle esim. koulun huonekaluissa, astioissa ym.

5.4 MAISEMA PIENOISKOOSSA:

1. Tutustuttuasi Koivumäki-Vanuvuori-kulttuuriympäristöön, piirrä muistisi mukaan ilmakuva Koivumäen-Hiltulanlahden koulun välisestä alueesta.
 - Merkitse piirrookseen rakennukset, tiet, vesistöt, metsät ja pellot. Tarkista piirroksesi alueen kartasta.
2. Rakenna koko luokan yhteistyönä maisemapienoismalli Koivumäki-Vanuvuori-alueelta.
 - Pienoismalli voidaan tehdä paperimassasta muotoillen ja muusta kierrätysmateriaalista kooten.
 - Luokka jakaantuu ryhmiin, joissa työstitään pienoismallin pohjaa, kasvillisuutta, rakennuksia ym.

6. Historian ja äidinkielen tehtävä

DRAAMALEIKKI: JUHLAT KARTANOSSA

Kuopiolainen kauppaneuvos, tukkukauppias, tehtailija ja laivanvarustaja Gustaf Ranin oli näkyvä henkilö kaupungin liike-elämässä. Ranin harjoitti kaupankäyntiä, laivanvarustusta, panimo- ja myllyteollisuutta. Hän oli mukana perustamassa kaupunkiin pankkia, kouluja ja avusti erilaisia kulttuurihankkeita.

Ranin osti Koivumäen tilan perheelleen kesänviettopaikaksi vuonna 1869. Ranin pani suuren maatilansa tuottamaan erilaisia elintarvikkeita ja vähitellen koko perhe muutti pysyvästi Koivumäkeen.

Koivumäessä juhlittiin Gust. Raninin kauppahuoneen 50-vuotispäiviä 10.8.1890. Juhlista kerrotaan seuraavaa: Juhlapäivänä sunnuntaina läksi Kuopiosta juhlanjuna täynnä juhla-väkeä: kutsuvieraita, kauppaneuvoksen ystäviä, konttorihenkilökuntaa, perheenjäseniä. Rautatie oli saavuttanut Kuopion edellisenä vuonna. Höyryveturi puhalsi lähtövihellyk-sen Kuopion uudella rautatieasemalla. Juhlanjuna veti parhaimpiinsa pukeutuneet vieraat Pitkälähdän asemalle, josta siirryttiin juhla-laivaan, joka vei juhlakansan perille kartanon rantaan. Kuopion pataljoonan soittokunta oli soittanut koko laivamatkan ajan ja jatkoi vielä juhlapaikalla. Kartanossa juhla jatkoi kestityksellä, jonka määrässä ei tingitty. Seuraavana tiistaina Raninin liikkeiden, tehdaslaitosten ja varastojen työntekijöille ja heidän perheilleen järjestettiin samanlainen juhla syömisen, juhlapuheiden, musiikin ja tanssin merkeissä.

1. Etsi tietoa Suomen kartanoista kirjallisuudesta ja/tai internetistä.

2. Mitä kartanolla tarkoitetaan?

3. Millaisia henkilöitä kartanoissa on asunut?

4. Millaisia töitä ja ammatteja kartanossa on ollut?

5. Millaista elämää kartanoissa on vietetty?

6. Järjestäkää luokan kesken juhlat Koivumäen tyyliin, joissa yksi on itse Gustav Ranin, osa on Raninin perhettä, vieraita, soittokuntaa, kartanon henkilökuntaa. Suunnitelkaa ohjelma, tarjoilut, vaatetus.

7. Vaihtoehtoisesti voitte suunnitella kutsun kartanon juhliin, kirjoittaa juhlista tarinan tai kirjeen tai maalata kuvataidetunnilla yhteisen freskon juhlista suurelle paperille.

VINKKEJÄ JA TUTUSTUMISKOHTEITA:

Raninin perheen käytössä ollut salin biedermeier-tyylinen kalusto on esillä Kuopion korttelimuseon 2. rakennuksen säätyläiskodissa. Os. Kirkkokatu 22!

Raninin myllytoiminnasta muistuttavat Kuopion satamassa sijaitsevat 1800-luvun lopun punatiiliset tehdasrakennukset.

7. Äidinkielen tehtävät

7.1 TOTTA JA TARUA

Vanuvuoreen liittyy erilaisia kansantarinoita. Haastattele kotona vanhempiasi, isovanhempiasi, naapureitasi tai jotakuta, joka on asunut Hiltulanlahdessa ja muistaa jonkun Vanuvuoreen liittyvän tarinan.

Opettele tarina ja kerro se luokkatovereillesi.

Jos sinulla ei ole mahdollista saada Vanuvuoreen liittyvää tarinaa, keksi oma kansantarinasi ja kerro se luokkatovereillesi! Tarina voi olla kummitusjuttu, varoitustarina, sotasekaritarna tms. Muista, että kansantarina on suullinen ja leviää suusta suuhun eli sitä ei kirjoiteta muistiin. Sen vuoksi tarina muuttuu aikojen myötä.

7.2 LEHDET KIRJOITTAVAT

1. Ota selvää, mitä Hiltulanlahdesta kirjoitetaan paikallisissa lehdissä (sanomalehti, ilmaisjakelulehdet) tai internetin keskustelupalstoilla.

Mitä alueelle suunnitellaan? Kuinka ihmiset ovat ottaneet kantaa suunnitelmiin alueen täydennysrakentamisesta?

2. Kirjoita luokkasi kanssa yhteinen mielipidejuttu sanomalehden tai ilmaisjakelulehden yleisönosastoon.

8. Matematiikan tehtävät

8.1 MITTOJA JA TAULUKOITA

1. Mittaa ajallisesti koulumatkasi kotoa koululle kävellen ja pyörällä tai linja-autolla.
Voit mitata koulumatkasi myös askelmittarin avulla, jos kodistasi löytyy sellainen.
2. Piirrä koulumatkoistasi aikataulukko, johon merkitset käytetyn ajan/askeleet ja eri reitit esim. pylväin. Väritä pylväät erivärisiksi.

8.2 GEOMETRIAN METSÄSTYS

1. Arvioi koulurakennuksen pituutta, leveyttä, korkeutta n. 1 metrin tarkkuudella
 - laske arvioidesi pohjalta rakennuksen pinta-ala, huomioi rakennuksen eri kerrokset
 - laske rakennuksen tilavuus
2. Etsi tutkimastasi rakennuksesta erikoisia muotoja, kolmioita, nelikulmioita.
Arvioi niiden mitat ja laske arvioidesi pohjalta niiden pinta-ala.